

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Milady Haplové v právní věci **žalobce: Ing. B. Ch**, s. k. p. ú. J. P., a. s., zastoupen JUDr. Karlem Uhlířem, advokátem, se sídlem Plzeň, Husova 13, proti **žalované: Vojenská zdravotní pojišťovna**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2005, č. j. 12 Cad 29/2004 – 20,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadl rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 12 Cad 29/2004 - 20 ze dne 26. 8. 2005, kterým mu byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 6. 2004, č. j. 080005019/04 - 20, a proti rozhodnutí prvostupňového správního orgánu – platebnímu výměru ze dne 17. 2. 2004, č. j. 080005019 - 04 - 10. Rozhodnutím žalované bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně – platebnímu výměru č. j. 080005019/04 - 10 ze dne 17. 2. 2004, kterým bylo uloženo žalobci jako konkurznímu správci společnosti J. P., a. s., uhradit vyměřené penále ve výši 1 082 938 Kč, neboť neodváděl pojistné na zdravotní pojištění za zaměstnance J. P., a. s., podle ust. § 5 odst. 1 a násl. zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o pojistném“), a proto dluh na všeobecném zdravotním pojištění za kontrolované období od 03/1998 do 04/2002 dosáhl částky 922 552 Kč. Plátcí – konkurznímu

správci uvedené společnosti bylo proto v souladu s ust. § 18 odst. 1 zákona o pojistném na základě provedené kontroly vyměřeno ke dni 20. 1. 2004 penále ve výši 1 082 938 Kč.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvod uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť soud podle jeho názoru při posuzování právní a skutkové podstaty nevzal v úvahu veškeré důkazy provedené v průběhu správního i soudního řízení a věc nesprávně právně posoudil. Stěžovatel má za to, že penále je uplatňované v rozporu s ust. § 31 zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, v platném znění, když bylo vyměřeno z důvodu údajných pozdních plateb všeobecného zdravotního pojištění za zaměstnance úpadce. Podle něho jsou tyto platby pohledávkami vzniklými po prohlášení konkurzu, tedy pohledávkami za podstatou (dle § 31 odst. 2 písm. d/ zákona), které je správce konkurzní podstaty oprávněn uspokojit kdykoliv v průběhu konkurzního řízení. Stěžovatel je proto toho názoru, že se v důsledku právní úpravy v ust. § 31 se nemůže dostat do prodlení, a proto ho nelze penalizovat. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyslovil názor, že zákon o konkurzu a vyrovnání není speciální úpravou vůči zákonu o veřejném zdravotním pojištění a ačkoliv je správce konkurzní podstaty oprávněn plnit závazky z titulu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění (pohledávky za podstatou) kdykoliv v průběhu konkurzního řízení, neznamená to, že se nemůže dostat do prodlení. Stěžovatel má naopak za to, že je na místě celou věc posuzovat podle zákona o konkurzu a vyrovnání, neboť jeho specialita je nepochybně dána, neboť zákon o veřejném zdravotním pojištění upravuje obecné povinnosti subjektů toto pojistné odvádět. Oproti tomu zákon o konkurzu a vyrovnání upravuje zcela specifické postavení subjektu, ve kterém se ocitne prohlášením konkurzu, a z toho důvodu je na místě aplikovat § 31 zákona o konkurzu a vyrovnání, který tuto pohledávku považuje za pohledávku za podstatou a opravňuje správce konkurzní podstaty k úhradě daňových povinností kdykoliv v průběhu konkurzního řízení. Z uvedeného vyplývá, že se správce do prodlení nedostane, a proto mu nemůže vzniknout povinnost platit penále. Soud sice vyslovil názor, že předmětnou pohledávku jako pohledávku za podstatou může správce konkurzní podstaty uhradit kdykoliv v průběhu konkurzního řízení, přesto ale se může dostat do prodlení, pokud takto bude postupovat a úhradu pojistného neodvede v termínu stanoveném zákonem o pojistném. Stěžovatel navrhuje, aby rozhodnutí městského soudu bylo zrušeno a věc vrácena soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření setrval na stanovisku k žalobě, neboť v rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 2 Ko 164/2001 ze dne 27. 5. 2002, soud judikoval, že se správce konkurzní podstaty může dostat do prodlení. Městský soud v Praze pak rozhodl, že penále je pohledávkou za podstatou a nerozhodoval o tom, zda musí být v rámci konkurzu uspokojena. Poukázal na to, že po prohlášení konkurzu je zdravotní pojišťovna v odlišném postavení než v období před prohlášením konkurzu. Její pohledávka po prohlášení konkurzu je uspokojena ještě před poměrným rozdělováním konkurzní podstaty v plném rozsahu, když zákon o konkurzu a vyrovnání v § 33 taxativně stanovuje, které pohledávky jsou z takového uspokojení vyloučeny. Odkázal na zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, upravující problematiku veřejného zdravotního pojištění a zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. Poukázal na to, že ust. § 4 zákona č. 48/1997 Sb. uvádí, kdo je plátcem pojistného, § 2 odst. 2 téhož zákona, kdo je zaměstnavatelem, jemuž pak vyplývají povinnosti z ust. § 6, § 8 odst. 2 a § 9 odst. 2 téhož zákona s tím, že povinnost odvádět pojistné je pak upravena v ust. § 5 zákona o pojistném a další povinnosti vyplývají z ust. § 25 téhož zákona. Pokud plátce nezaplatí pojistné ve stanovené lhůtě nebo v nižší částce, je podle § 18 odst. 1 zákona o pojistném povinen zaplatit penále ve výši 0,1 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala a podle odst. 6 se pro účely zvláštních právních předpisů za dlužné

pojistné považuje i dlužné penále. Z ust. § 8 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb. vyplývá povinnost zdravotní pojišťovny vymáhat na dlužníkovi zaplacení dlužného pojistného včetně penále. Dodal, že s účinky prohlášení konkurzu podle § 14 zákona o konkurzu a vyrovnání přechází na správce konkurzní podstaty oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle zákona a jiných právních předpisů jinak přísluší úpadci, jestliže souvisí s majetkem patřícím do podstaty včetně oprávnění vykonávat práva a povinnosti zaměstnavatele. To znamená, že správce jako zaměstnavatel a plátcе pojistného za zaměstnance musí odvádět pojistné na zdravotní pojištění za zaměstnance jako ostatní zaměstnavatelé, neboť z žádného předpisu nevyplývá odlišná úprava. V otázce prodlení správce konkurzní podstaty žalovaný odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 29 Odo 565/2001 ze dne 23. 1. 2003, podle něhož se správce konkurzní podstaty může po dobu trvání konkurzu ocitnout v prodlení s placením pohledávky za podstatou, ale věřitel takové pohledávky nemůže být ani v průběhu konkurzu zbaven práva zajistit si tuto pohledávku i pro případ pozdějšího vymáhání, například po zrušení konkurzu exekučním titulem. Zrušením konkurzu povinnost plnit, která byla uložena správci konkurzní podstaty v průběhu konkurzu v rozhodnutí vydaném v souladu s § 14 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání, přechází na dlužníka, což platí i pro pohledávky za podstatou. Žalovaný dále zdůraznil, že městský soud ani on nerozhodovali o uspokojení penále z konkurzní podstaty. Navrhl, aby soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že Vojenská zdravotní pojišťovna ČR, správní orgán, vydala dne 17. 2. 2004 platební výměr, jímž uložila konkurznímu správci společnosti J. P. Ing. B. Ch. povinnost zaplatit jí vyměřené penále ve výši 1 082 938 Kč do 15 dnů po nabytí právní moci platebního výměru. Správce konkurzní podstaty v odvolání proti platebnímu výměru namítal, že se nemůže dostat do prodlení a nemůže mu vzniknout povinnost platit penále, neboť podle ust. § 31 zákona o konkurzu a vyrovnání může odvodit na zdravotní pojištění, které jsou pohledávkou za podstatou, uspokojit kdykoliv v průběhu konkurzního řízení. Zákon o konkurzním řízení je dle něho ve vztahu k zákonu o veřejném zdravotním pojištění zákonem speciálním. Žalovaná rozhodnutím ze dne 18. 6. 2004 odvolání zamítla a rozhodnutí správního orgánu VoZP ČR potvrdila, neboť dluh na zdravotním pojištění za kontrolované období dosáhl částky 922 552 Kč, a proto bylo v souladu s ust. § 18 odst. 1 zákona o pojistném vyměřeno penále a ve smyslu odst. 6 téhož ustanovení se pro účely zvláštních předpisů za dlužné pojistné považuje i dlužné penále bez uvedení omezení za jaké období bylo penále vyúčtováno. Podle jeho názoru možnost správce konkurzní podstaty uspokojit pohledávky za podstatou kdykoliv v průběhu řízení, nevylučuje oprávnění vyměřit penále za pozdní úhradu pojistného na zdravotní pojištění.

Ze soudního spisu Městského soudu v Praze Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce v žalobě namítal, že uplatňované a vyměřené penále z důvodu údajných pozdních plateb na zdravotní pojištění za zaměstnance úpadce je v rozporu s ust. § 31 zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, protože se jedná o pohledávku vzniklou po prohlášení konkurzu, tedy za podstatou, kterou je správce konkurzní podstaty oprávněn uspokojit kdykoliv v průběhu konkurzního řízení, a proto ho nelze penalizovat, neboť se nemůže dostat do prodlení. Žalobce tvrdil, že je nutno celou věc posuzovat podle zákona o konkurzu. Navrhl zrušení rozhodnutí žalovaného i platebního výměru. Žalovaná ve vyjádření tvrdila oprávněnost vyměřeného penále podle ust. § 18 odst. 1 zákona o pojistném a poukázala na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 2 Ko 164/2001 a Městského soudu v Praze sp. zn. 28 Cn 118/2002 v obdobných případech, podle nichž z žádného právního předpisu nelze dovodit, že by oprávněné osobě nevzniklo právo na zaplacení například sankcí za prodlení nesplněním závazku vzniklého po prohlášení konkurzu, tedy pohledávky

za podstatou. Městský soud v Praze pak ve svém rozsudku dospěl s odkazem na ust. § 18 odst. 1 a 6 zákona o pojistném k závěru, že za dlužné pojistné se považuje i penále bez uvedení omezení, za jaké období bylo vyúčtováno a v ust. § 33 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání takto vyúčtované penále z uspokojení pohledávek nevylučuje. Proto je podle soudu penále vzniklé po prohlášení konkurzu nutno zařadit mezi pohledávky za podstatou ve smyslu ust. § 31 odst. 2 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání. Soud také dospěl k názoru, že v případě vzniku povinnosti zaplatit pohledávku za podstatou, nelze z žádného právního předpisu dovodit, že by nevzniklo zároveň právo na zaplacení případných sankcí nesplněním takového závazku, neboť po prohlášení konkurzu jsou pohledávkami za podstatou v podstatě výdaje, které nabíhají samotnou její existencí nebo v souvislosti s ní při jejím udržování a zpeněžení a je tedy na správci, aby vyvinul úsilí o rychlejší zpeněžení podstaty a získal tím prostředky k úhradě pohledávek za podstatou, aby se jejich rozsah zbytečně nezvyšoval.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu sešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro který Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost přípustnou. Nejvyšší správní soud proto napadený rozhodnutí krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V projednáváme věci jde o posouzení právní otázky uplatněné stěžovatelem v odvolacím, v žalobním i v tomto řízení spočívající v tom, zda se v případě neplacení plateb pojistného na všeobecné zdravotní pojištění řádně a včas mohl vzhledem k ust. § 31 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání dostat do prodlení, a proto vzniklo zdravotní pojišťovně oprávnění předepsat a vymáhat penále ve smyslu ust. § 8 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb. a § 18 zákona o pojistném. Stěžovatel z ust. § 31 odst. 1 dovozuje, že, lze-li pohledávky za podstatou (a tou je pojistné na veřejné zdravotní pojištění vzniklé po prohlášení konkurzu podle § 31 odst. 2) uspokojit kdykoli v průběhu konkurzního řízení, nemůže prodlení z nezaplaceného pojistného na veřejném zdravotním pojištění nastat a vyměření penále není oprávněné i z důvodu, že ust. § 31 zákona o konkurzu a vyrovnání je nutno aplikovat jako *lex specialis* pro závazky z titulu pojistného na zdravotní pojištění.

K uvedené stížní námitce zaujímá Nejvyšší správní soud toto stanovisko. Je třeba uvést, že se Městský soud v Praze ve svém rozsudku poněkud odchýlil od posouzení žalobní námitky, když se zabýval tím, jakou pohledávkou je dlužné penále v době po prohlášení konkurzu na úpadce a z odkazu k ust. § 18 odst. 6 zákona o pojistném dovodil, že dlužné penále (bez uvedení omezení za jaké období bylo penále vyúčtováno) se považuje za dlužné pojistné, které není ve smyslu ust. § 33 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání vyloučeno z uspokojení pohledávek, a proto je nutno takové penále po prohlášení konkurzu zařadit mezi pohledávky za podstatou ve smyslu ust. § 31 odst. 2 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání. Žalobní námitka však směřovala více k posouzení otázky, zda se vůbec správce konkurzní podstaty dostal po té, co neplatil pojistné na veřejné zdravotní pojištění řádně a včas. Podle názoru Nejvyššího správního soudu ust. § 31 odst. 1 větu první zákona o konkurzu a vyrovnání nelze vykládat izolovaně od věty druhé téhož odstavce upravující dva možné způsoby uspokojení nároku, tj., kdy lze jednotlivé nároky uspokojit. Zatímco podle věty první lze nároky a pohledávky uspokojit kdykoliv v průběhu konkurzního řízení, zbývající nároky jen podle pravomocného rozvrhového usnesení. Slovo kdykoliv neznamená libovůli s plněním povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění, které je

pohledávkou za podstatou, ale vyjadřuje přednost uspokojení této pohledávky za podstatou, oproti uspokojení nároku podle pravomocného rozvrhového usnesení. Proto je uvedené ustanovení bez specifického vztahu a tím méně nadřazenosti vůči ustanovením upravujícím problematiku veřejného zdravotního pojištění v zákoně č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění či zákonu č. 592/1992 Sb. o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. Povinnosti uložené v uvedených zákonech či oprávnění z nich vyplývající nejsou vůči zaměstnavateli uvedeným ustanovením dotčeny. Neplatil-li stěžovatel pojistné na veřejné zdravotní pojištění včas a ve správné výši, dostal se do prodlení a v souladu s ust. § 18 zákona o pojistném mu bylo oprávněně vyměřeno penále a ve smyslu ust. § 8 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb. je příslušná zdravotní pojišťovna povinna dlužné pojistné včetně penále vymáhat. S ohledem na tento výklad je penále předepsané po právu. S ohledem na obsah stížní námítky Nejvyšší správní soud neposuzoval, zda vyměřené penále je pohledávkou za podstatou a zda musí být v rámci konkurzu uspokojena. Šlo o posouzení toho, zda pohledávka – penále může po prohlášení konkurzu vůbec vzniknout.

S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal stížní námítku důvodnou, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou ve smyslu ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovaná, která měla ve věci plný úspěch, náhradu nákladů řízení nepožadovala, proto se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu